مجرب، مریم؛ حیاتی، زهیر (۱۳۹۴). منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در تقابل با نیازهای کاربران. *پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۵ (۲)، ۱۸۱–۱۶۳.

منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در تقابل با نیازهای کاربران

مریم مجرب[۱]، دکتر زهیر حیاتی[۲]

تاریخ دریافت: ۹۲/۹/۲۷ تاریخ پذیرش: ۹۳/۸/۱۴

چکیده

هدف: *پژوهش حاضر به‌منظور بررسی میزان رضایت کاربران بالقوه کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز از منابع و خدمات این کتابخانه انجام شده است.*

روش: *این پژوهش کمی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز می‌باشد. در این پژوهش ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق ساخته است. از بین جامعه مورد مطالعه (۵۸۶۰ عضو هیأت علمی و دانشجوی تحصیلات تکمیلی)، ۳۵۷ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شده است.*

یافته‌ها: *به‌طور میانگین میزان رضایت از وضعیت موجود کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در حد متوسط برآورد می‌شود. بیشترین میزان رضایت از وضعیت موجود کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به « سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز» و کمترین میزان رضایت مربوط به « سطح اطلاعاتی فراهم شده»، می‌باشد. از دیدگاه کاربران دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز نیز «عدم در اختیار داشتن کد کاربری و رمز عبور» است.*

کلیدواژه‌ها: *کتابخانه دیجیتال، رضایت، دانشگاه شیراز، کاربران بالقوه.*

---

۱. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شیراز، mojarrabmaryam2016@gmail.com

۲. دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شیراز، Zouhayr2006@yahoo.com

مقدمه

در طول سال‌ها کتابخانه‌ها دوره تکاملی باور نکردنی خود را پشت سر گذاشته‌اند و به مرور زمان از مخازن ایستای مجموعه مدارک صرف، به مراکز خدماتی پویا تغییر شکل یافته‌اند؛ به نحوی‌که تمامی متخصصان و غیرمتخصصان از مجموعه مدارک سودمند و مبتنی بر نیاز خود بهره می‌برند؛ تکیه بر ریز مدرک[1] به تأکید بر ریز قطعه[2] اطلاعات بدل شده است؛ رسانه‌های ذخیره اطلاعات از الواح گلی به کاغذی و در حال حاضر به شکل الکترونیک و دیجیتال تغییر شکل یافته‌اند.

می‌بایست توجه داشت کتابخانه بخشی جدانشدنی از دانشگاه و عامل مهمی در ساختار علمی و پژوهشی به‌شمار می‌رود و نباید تنها به‌عنوان مخزن نگهداری منابع اطلاعاتی عمل کند، بلکه باید به‌عنوان درگاهی باشد که از طریق آن دانشگاهیان بتوانند به‌سرعت و سهولت به اطلاعات مورد نیاز خود دست یابند. این همان نقشی است که هاوکینز و باتین[3] (۱۹۹۸) از کتابخانه ترسیم کرده است؛ وی معتقد است که کتابخانه‌های آینده به دسترسی و مدیریت دانش می‌پردازند و مالک اطلاعات نیستند. در این بین یکی از مهم‌ترین کتابخانه‌هایی که می‌بایست خود را به فناوری روز مجهز کند تا از این طریق سرعت و سهولت دسترسی به منابع اطلاعاتی فراهم شود، کتابخانه‌های دانشگاهی است؛ چراکه دانشگاه‌ها سرچشمه‌ای برای نوآوری مداوم هستند و برای تحقق این معنا نیاز به کتابخانه های کارا، مفید و روزآمد وجود دارد (آرمز، ۱۳۸۰: ۷۹). با توجه به این که بالاترین هدف یک کتابخانه- اعم از دیجیتال یا هر نوع دیگر- برآوردن نیازهای اطلاعاتی کاربران است و صاحب‌نظران دیگری نیز بالاترین اولویت کتابخانه دیجیتال را خدمت در راستای نیازهای اطلاعاتی کاربران آن می‌دانند (Waters,1998; Borgman, 1999; Clark, 2004).

در پژوهش حاضر قصد داریم منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز را در تقابل با نیازهای کاربران مورد بررسی و ارزیابی قرار دهیم. کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در سال ۱۳۸۸ در پی انعقاد قراردادی با شرکت ارتباطات رایانه مصباح راه‌اندازی شد. نرم‌افزار کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در زمره نرم‌افزارهای خریداری شده است. این کتابخانه از طریق نشانی اینترنتی http://eram.shirazu.ac.ir/Mirza/ قابل دسترسی بوده و به اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات

---

۱. ریز مدرک (*Micro- document*): نسخه‌های چاپی در قالب فیزیکی در کتابخانه‌های سنتی جهت رده‌بندی این اقلام استفاده می‌شوند.

۲. ریز قطعه (*Micro-piece*): نسخه‌های الکترونیک در قالب ریز قطعه اطلاعاتی در کتابخانه‌های دیجیتال نگهداری می‌شوند.

3. Hawkins & Battin

تکمیلی خدمات ارائه می‌دهد. سـایر اعضـا به فراخور نیاز، می‌توانند درخواسـت دسـترسـی خود را به این کتابخانه ارائه کرده و با بررسی شرایط، نام کاربری و رمز عبور دریافت کنند.

مسئله پژوهش

در حالی‌که کتابخانه‌های کاغذی نیازهای اطلاعاتی دانشگاه‌های سنتی را تأمین می‌کنند و با اهداف چنین دانشگاه‌هایی سازگاری دارند، کتابخانه‌های دیجیتال سازگار با دانشگاه‌های مجازی و آموزش‌های راه دور هسـتند. به این ترتیب ایجاد و توسـعه دانشـگاه‌های آینده در مقیاس کلان مبتنی بر ایجاد و توسـعه کتابخانه‌های دیجیتال است.

مجموعه کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در دسترس چندین کتابخانه تخصصی و جامعه علمی و پژوهشی این دانشگاه قرار دارد. در پژوهش حاضر هدف آن است که ابتدا جامعه کاربران کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز شناسایی شود و رضایت این جامعه از منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مورد بررسـی قرار گیرد. بدیهی اسـت که هر کتابخانه دیجیتال که بخواهد به حیات خود ادامه دهد، در نهایت مجبور خواهد شد مجموعه‌ای دیجیتال با گروهی قطعی[1] عملاً مجموعه را مفید و سودمند سازند، دارا باشد؛ از این‌رو حجم زیادی از اطلاعات موجود در کتابخانه براسـاس نیازهای اطلاعاتی جامعه کاربران بالقوه کتابخانه دیجیتال تهیه می‌شـود و بیشـتر فنون ارزیابی نیازهای اطلاعاتی، ارزیابی مجموعه و انتخاب منابع اطلاعاتی در راستای تأمین نیازهای اطلاعاتی بالقوه صورت می‌گیرد (محسنی، ۱۳۸۲: ۱۰۲).

با هدف دسـتیابی به کتابخانه دیجیتال مبتنی برگروهی قطعی از منابع و خدمات یکی از روش‌های مفید در فرایند مجموعه سازی منابع اطلاعاتی در کتابخانه دیجیتال، بررسی میزان رضایت کاربران بالقوه از منابع و خدمات این کتابخانه به‌صـورت مسـتمر و در فواصـل زمانی معین اسـت. به افرادی که از کتابخانه و منابع و خدمات آن اسـتفاده کرده‌اند، کاربران بالفعل و آن‌هایی که می‌توانند از این قابلیت‌ها اسـتفاده کنند ولی تاکنون اسـتفاده نکرده‌اند، کاربران بالقوه اطلاق می‌شـود. در تحقیق حاضـر کاربران بالقوه مدنظر قرار دارد. به‌منظور سـنجش نیازهای اطلاعاتی کاربران در تقابل با منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشـگاه شـیراز روش کار به این صـورت اسـت که ابتدا مخاطبان بالقوه منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشـگاه شیراز شناسایی شدند و سپس به بررسی و ارزیابی میزان رضایت کاربران بالقوه کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز پرداختیم.

۱. گروهی قطعی (*Critical Mass*): حداقل افراد یا چیزهایی است که بتواند انجام گرفتن فعالیت یا خدمت خاصی را تأمین کند (Keenan, 1996).

هدف اصلی از انجام این پژوهش بررسی میزان رضایت کاربران بالقوه از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز است. اهداف فرعی پژوهش حاضر شامل تعیین میزان مؤلفه‌های سهولت دسترسی، سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی، میزان انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه، تعیین میزان رضایت کاربران از قالب‌ها و سطح اطلاعاتی فراهم‌شده جهت دسترسی به منابع اطلاعاتی در وضعیت موجود، تعیین دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز می‌باشد.

سؤالات پژوهش

با توجه به اهداف بیان شده سؤالاتی که در این پژوهش به آن‌ها پاسخ داده می‌شود، به شرح زیراست:

۱) میزان رضایت کاربران در دسترسی به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز چگونه است؟
۲) میزان رضایت کاربران از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی چگونه است؟
۳) میزان رضایت کاربران از انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی پژوهشی دانشگاه چگونه است؟
۴) میزان رضایت کاربران از قالب اطلاعاتی فراهم شده جهت دسترسی به منابع اطلاعاتی چگونه است؟
۵) میزان رضایت کاربران از سطح اطلاعاتی فراهم شده جهت دسترسی به منابع اطلاعاتی چگونه است؟
۶) میزان رضایت کلی از منابع و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در وضعیت موجود چگونه است؟
۷) دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز چه می‌باشد؟

پیشینه پژوهش

جستجو در منابع چاپی و الکترونیکی نشان داد، در زمینه موضوع این پژوهش تحقیق مشابهی انجام نشده است؛ اما در حوزه‌های مرتبط تحقیقاتی صورت گرفته است:

ماهه، اندریس و چارتون[1] (۲۰۰۰)، کرافورد و دایه[2] (۲۰۰۰) در پژوهش‌های جداگانه‌ای به بررسی چگونگی استفاده دانشمندان و محققان فرانسوی از نشریات الکترونیکی و میزان استفاده از خدمات الکترونیک کتابخانه دانشگاهی پرداختند. نتایج آنان نشان می‌دهد که تخصص دانشمندان در زمینه

1. Mahe, Andrys & Charton
2. Crawford & Daye

تجهیزات رایانه‌ای و کار کردن در محیط الکترونیکی استفاده از نشریات الکترونیک را تسهیل می‌کند و دانشمندان با استفاده از منابع برخط، در دسترسی به اطلاعات احساس سهولت بیشتری می‌کنند و در کل میزان رضایت آن‌ها از خدمات الکترونیک کتابخانه بیش از خدمات حضوری است.

در همین راستا دورنیک[1] (۲۰۰۴) با مقایسه و هم‌سنجی انجام گرفته در پژوهشی با عنوان «خالقین و استفاده‌کنندگان کتابخانه دیجیتال: ارزیابی استفاده‌کنندگان آزمایشی در مقابل استفاده‌کنندگان واقعی» نشان داد که استفاده‌کنندگان واقعی، خالقان گروه استفاده‌کنندگان آزمایشی هستند.

همچنین عارف و کنوال[2] (۲۰۰۹) در پژوهشی با عنوان «پذیرش کتابخانه دیجیتال در میان دانشجویان دختر و اثرات محدودیت دسترسی به منابع کتابخانه دیجیتال بر عملکرد پژوهشی آنان»، به بررسی پذیرش و اهمیت کتابخانه‌های دیجیتال در بین دانشجویان دختر دانشگاه بین‌المللی اسلامی، اسلام‌آباد پاکستان پرداختند. یافته‌های آنان نشان می‌دهد دسترسی به کتابخانه‌های دیجیتال از سوی دانشجویان ضرورتی انکار نشدنی است و با وجود محدودیت در دسترسی به کتابخانه دیجیتال دانشجویان قادر به دستیابی به اطلاعات مورد نیاز خود از طریق شبکه و کتابخانه‌های دانشگاه‌های دیگر نیستند و به‌تبع آن کمیت و کیفیت کار پژوهشی دانشجویان به دسترسی آنان به کتابخانه دیجیتال وابسته است. آن‌ها موانع اصلی بر سر راه دسترسی به کتابخانه دیجیتال و امکانات شبکه را عدم وجود برنامه‌های سواد اطلاعاتی، عدم برگزاری کارگاه‌های آموزشی آشنایی با فناوری اطلاعات، نبود تخصص لازم کارمندان کتابخانه در زمینه فناوری اطلاعات و قطع برق می‌دانند.

در ایران نیز خواجه نصیر طوسی (۱۳۸۰) در پایان‌نامه خود با عنوان ضرورت ایجاد کتابخانه دیجیتال از دیدگاه مدیران کتابخانه‌های دانشگاه‌های دولتی آشکار ساخت که جامعه تحقیق با اطلاع از نیازهای اطلاعاتی محققان نظر موافقی نسبت به ایجاد این نوع کتابخانه‌ها دارند. نوروزی (۱۳۸۹) در پایان‌نامه خود با عنوان «میزان آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز با منابع و خدمات اطلاعاتی و نقش آن‌ها در تأمین نیازهای اطلاعاتی آنان» به بررسی میزان آگاهی، استفاده و رضایت دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز از منابع و خدمات اطلاعاتی و نقش آن در تأمین نیازهای اطلاعاتی آنان پرداخت. یافته‌های وی نشان داد میزان استفاده دانشجویان کارشناسی ارشد از کتابخانه‌های دانشکده‌ها، تقریباً در حد متوسط و میزان استفاده دانشجویان دکترا در حد به‌نسبت خوبی است. اکثریت افراد تحت بررسی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا، تا حدودی یا به میزان زیاد از منابع کتابخانه‌ای به‌طور کلی رضایت دارند. میزان تأمین نیازهای

1. Dvornik
2. Arif & Kanwal

اطلاعات اکثریت دانشجویان کارشناسی ارشد، بدون مراجعه به کتابخانه‌ها تقریباً در حد متوسط و نزد دانشجویان دکترا در حد زیاد است. علاوه بر این نتایج تحقیق وی نشان می‌دهد اکثریت دانشجویان در مقاطع و دانشکده‌های مختلف در صورت عدم مراجعه به کتابخانه ابتدا از طریق اینترنت و سپس پایگاه‌های اطلاعاتی، نیازهای اطلاعاتی خود را تأمین می‌کنند. مهم‌ترین دلایل عدم تمایل به مراجعه به کتابخانه‌های دانشکده‌ای، در مقاطع مختلف تقریباً مشابه به هم و مربوط به روزآمد نبودن منابع و یا کمبود منابع مناسب می‌باشد. در پژوهشی با عنوان «بررسی میزان رعایت معیارهای ارزیابی رابط کاربر در صفحات وب فارسی کتابخانه‌های دیجیتالی خودساخته و خریداری شده در ایران» به ارزیابی رابط کاربر کتابخانه‌های رقومی در ایران براساس ۱۰ معیار اصلی و ۱۱۴ مؤلفه فرعی پرداخت. یافته‌های پژوهش وی به‌خصوص در مورد کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز آشکار ساخت، کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در هیچ‌یک از معیارهای مورد ارزیابی حائز رتبه اول نشده است و تنها در طراحی صفحه و سادگی در بین نرم‌افزارهای خریداری شده، به ترتیب رتبه دوم و سوم را کسب کرده است.

گذار از کتابخانه‌های سنتی به کتابخانه‌های هیبرید و دیجیتال نیازمند همگامی منابع و خدمات این کتابخانه با نیازهای اطلاعاتی کاربران آن است. از این‌رو آنچه بیش از پیش مورد توجه سیاست مجموعه-سازی کتابخانه قرار دارد، این مسئله است که مجموعه، پاسخ‌گوی نیازهای اطلاعاتی کاربران بالقوه کتابخانه دیجیتال باشد. با توجه به این‌که هم‌اینک چند سال از احداث کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز می‌گذرد، قصد داریم میزان رضایت کاربران بالقوه این کتابخانه را مورد بررسی قرار دهیم.

جامعه و روش پژوهش

جامعه آماری این پژوهش را اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز در نیم سال دوم تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ تشکیل می‌دهند. طبق آمار به‌دست آمده از معاونت طرح و توسعه دانشگاه شیراز، تعداد کل اعضای هیأت علمی دانشگاه شیراز در مجموع ۵۷۷ نفر، و تعداد کل دانشجویان تحصیلات تکمیلی ۵۲۸۳ نفر می‌باشد؛ که از این تعداد ۴۱۸۷ نفر(۷۹/۲۵ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته و ۱۰۹۶ نفر (۲۰/۷۴ درصد) در مقطع دکترای تخصصی و حرفه‌ای مشغول به تحصیل هستند.

پژوهش حاضر کمی و از نوع پیمایشی است و نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای یک مرحله‌ای انجام شده است. در ابتدا تعداد ۵۵۰ پرسشنامه توزیع گردید و در نهایت ۳۵۷ نفر به‌صورت کامل به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند و مبنای بررسی قرار گرفت. از بین نمونه آماری مورد بررسی ۵۶/۰۳ درصد حداقل یک‌بار به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مراجعه کرده‌اند.

ابزار گردآوری داده‌ها

ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه محقق ساخته می‌باشد. پرسشنامه متشکل از ۷ سؤال می‌باشد و کلیه سؤال‌ها به صورت بسته طراحی شدند. جهت سنجش سؤال اول تا پنجم از طیف لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم) استفاده شده است. به‌منظور تعیین روایی[1] پرسش‌نامه از روایی صوری و روش تحلیل گویه[2] استفاده شد.

بدین منظور پس از طرح سؤالات پرسش‌نامه از نظریات افراد آگاه و صاحب‌نظر در این زمینه استفاده شد و تغییرات لازم اعمال گردید و پس از تأیید، بین نمونه مورد تحقیق توزیع شد. در روش تحلیل گویه ضریب همبستگی بین ۰/۷۳ و ۰/۷۶ در سطح ۰/۰۰۰۱ به‌دست آمد. برای تعیین میزان پایایی بیرونی پرسش‌نامه نیز از روش بازآزمایی[3] استفاده شده است. به این ترتیب پایایی بیرونی پرسش‌نامه در سطح بسیار بالای ۰/۸۹ و ۰/۹۳ برآورد می‌شود.

شیوه تجزیه و تحلیل داده‌ها

رویکرد تجزیه و تحلیل داده‌ها توصیفی- تفسیری است و تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری علوم اجتماعی نسخه ۱۶ انجام شده است.

یافته‌های پژوهش

سؤال اول: رضایت جامعه تحقیق از سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز به چه میزان است؟

با توجه به این‌که در نمونه آماری مورد بررسی تعدادی از افرادی که پرسشنامه را پر کردند، تاکنون به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مراجعه نکردند، برای سنجش رضایت از میزان سهولت دسترسی به این کتابخانه نظر افرادی لحاظ شده است که حداقل یک‌بار به کتابخانه دیجیتال مراجعه کرده‌اند. ۲۱/۳ درصد از افراد در حد زیاد از سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال رضایت داشتند که این رقم بیشترین میزان رضایت بوده است. در مقابل کمترین میزان رضایت در حد ۲ درصد و مربوط به گزینه کم می‌باشد.

نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه در جدول ۱ نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی مربوط به دانشجویان

1.Validity
2. Item Analysis
3. Retest

کارشناسی ارشد (۴/۵۶) و کمترین میزان رضایت مربوط به اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی (۲/۵) می‌باشد. براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۵ و ۳۵۱ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول۱. مقایسه میزان سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی

مقادیر / مرتبه علمی و مقطع تحصیلی	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
مربی	۲	۲/۵	۰/۷	۴/۴	۵ و ۳۵۱	۰/۰۰۱
استادیار	۶۰	۳/۵۵	۱/۹۵			
دانشیار	۲۹	۳/۷۹	۱/۸۷			
استاد	۱۱	۴/۳۶	۱/۶۹			
کارشناسی ارشد	۱۸۶	۴/۵۶	۱/۷۹			
دکترا	۶۹	۳/۷	۲			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و کم‌ترین تفاوت ناشی از مرتبه علمی استاد و دانشیار می‌باشد.

چنانچه در جدول ۲ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال به تفکیک دانشکده‌های مختلف مربوط به دانشکده دامپزشکی (۴/۸۵) و کمترین میزان رضایت مربوط به دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی(۳/۵) می‌باشد. براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۸ و ۳۴۸ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود ندارد.

جدول ۲. مقایسه میزان سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در دانشکده‌های مختلف

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
ادبیات و علوم انسانی	۵۴	۴/۰۷	۲/۰۹	۱/۴۱	۸ و	۰/۱۸
اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی	۴۰	۳/۵	۱/۸۸			

حقوق و علوم سیاسی	۴۱	۴/۵۴	۱/۸۴		۳۴۸	
دامپزشکی	۳۱	۴/۸۵	۲/۰۱			
علوم	۴۱	۳/۸۵	۱/۹۹			
علوم تربیتی و روان‌شناسی	۴۲	۴/۳۸	۱/۶۵			
کشاورزی	۴۷	۴/۴۹	۱/۷۴			
پردیس مهندسی	۳۰	۳/۷۷	۲/۰۴			
هنر و معماری	۳۱	۴/۲۳	۱/۸			

سؤال دوم: رضایت جامعه تحقیق از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی به چه میزان است؟

نتایج حاصل نشان می‌دهد در بین کسانی که حداقل یک‌بار به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مراجعه کرده‌اند، بیشترین میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی مربوط به بسیار کم (۲۱/۸ درصد) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به بسیار زیاد (۱/۴ درصد) می‌باشد.

چنانچه در جدول۳ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی کتابخانه دیجیتال برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی مربوط به دانشجویان مقطع دکترا (۴/۷۸) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی (۳/۵) می‌باشد.

براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۵ و ۳۵۱ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی کتابخانه دیجیتال در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول۳. مقایسه میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی در کتابخانه دیجیتال برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
مربی	۲	۳/۵	۰/۷	۶/۳۲	۵ و ۳۵۱	۰/۰۰۰۱
استادیار	۶۰	۴/۴۲	۱/۴۸			
دانشیار	۲۹	۴/۱	۱/۶۱			
استاد	۱۱	۵	۱/۱۸			
کارشناسی ارشد	۱۸۶	۵/۱۷	۱/۰۹			
دکترا	۶۹	۴/۷۸	۱/۳۴			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترا و کمترین تفاوت ناشی از مرتبه علمی دانشیار می‌باشد. چنانچه در جدول ۴ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی به تفکیک دانشکده‌های مختلف مربوط به دانشکده هنر و معماری (۵/۲۶) و کمترین میزان رضایت مربوط به دانشکده کشاورزی(۳/۱) می‌باشد. براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۸ و ۳۴۸ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول ۴. مقایسه سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی کتابخانه دیجیتال در دانشکده‌های مختلف

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
ادبیات و علوم انسانی	۵۴	۵/۱۹	۱/۰۸	۹/۶۹	۸ و ۳۴۸	۰/۰۰۰۱
اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی	۴۰	۴/۷۸	۱/۲۵			
حقوق و علوم سیاسی	۴۱	۵/۲۲	۰/۹۸			
دامپزشکی	۳۱	۵	۱/۳۴			
علوم	۴۱	۴/۹۸	۱/۲۱			
علوم تربیتی و روان‌شناسی	۴۲	۴/۷۹	۱/۲۹			
کشاورزی	۴۷	۵/۰۴	۱/۲۵			
پردیس مهندسی	۳۰	۳/۱	۱/۳۲			
هنر و معماری	۳۱	۵/۲۶	۱/۹			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از پردیس مهندسی و کمترین تفاوت ناشی از دانشکده کشاورزی می‌باشد.

سؤال سوم: رضایت جامعه تحقیق از انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه به چه میزان است؟

در بین کسانی که حداقل یک‌بار به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مراجعه کرده‌اند، بیشترین میزان رضایت از انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه مربوط به بسیار کم (۳۳/۹ درصد) و کمترین میزان رضایت مربوط به بسیار زیاد (۰/۶ درصد) می‌باشد. نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه گزارش شده در جدول ۵ نشان می‌دهد: بیشترین میزان رضایت از انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی مربوط به دانشجویان

مقطع کارشناسی ارشد (۵/۲۳) و کمترین میزان رضایت مربوط به اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی(۴) می‌باشد. براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۵ و ۳۵۱ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سرعت بارگذاری فایل‌های درخواستی کتابخانه دیجیتال در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول۵. مقایسه انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی

مقادیر / مرتبه علمی و مقطع تحصیلی	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
مربی	۲	۴	۱/۴۱	۴/۹۵	۵ و ۳۵۱	۰/۰۰۰۱
استادیار	۶۰	۴/۷۷	۱/۱۷			
دانشیار	۲۹	۴/۲۱	۱/۶۵			
استاد	۱۱	۵	۱/۳۴			
کارشناسی ارشد	۱۸۶	۵/۲۳	۱/۰۵			
دکترا	۶۹	۵/۰۴	۱/۱۴			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترا و کم‌ترین تفاوت ناشی از مرتبه علمی استاد می‌باشد.

چنانچه در جدول ۶ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه به تفکیک دانشکده‌های مختلف مربوط به پردیس مهندسی (۵/۳۹) و کمترین میزان رضایت مربوط به دانشکده کشاورزی (۲/۹۳) می‌باشد. براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۸ و ۳۴۸ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول ۶. مقایسه انطباق منابع کتابخانه دیجیتال با اهداف آموزشی و پژوهشی دانشگاه در دانشکده‌های مختلف

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
ادبیات و علوم انسانی	۵۴	۵/۲۴	۱	۱۷/۵۴	۸	۰/۰۰۰۱
اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی	۴۰	۵/۰۵	۰/۹۵		و	

پردیس مهندسی	۴۱	۵/۳۹	۰/۸۳		۳۴۸	
حقوق و علوم سیاسی	۳۱	۵/۲۹	۱/۰۷			
دامپزشکی	۴۱	۵/۱۲	۱			
علوم	۴۲	۵/۲۴	۰/۸۵			
علوم تربیتی و روانشناسی	۴۷	۵/۱۵	۱/۱۴			
کشاورزی	۳۰	۲/۹۳	۱/۲۸			
هنر و معماری	۳۱	۵/۲۳	۱/۰۲			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد تفاوت مشاهده شده ناشی از دانشکده پردیس مهندسی و کمترین تفاوت ناشی از دانشکده کشاورزی می‌باشد.

سؤال چهارم: رضایت جامعه تحقیق از قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز به چه میزان است؟

نتایج نشان می‌دهد که در بین کسانی که حداقل یک‌بار به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مراجعه کرده‌اند، بیشترین میزان رضایت از قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به بسیار کم(۲۱/۳ درصد) و کمترین میزان رضایت مربوط به بسیار زیاد (۱/۱ درصد) می‌باشد.

چنانچه در جدول ۷ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی مربوط به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد(۵/۲۷) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی(۴) می‌باشد. براساس مقدار F به دست آمده در درجه آزادی ۵ و ۳۵۱ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول۷. مقایسه قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی

مقادیر / مرتبه علمی و مقطع تحصیلی	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
مربی	۲	۴	۱/۴۱	۵/۶۴	۵ و ۳۵۱	۰/۰۰۰۱
استادیار	۶۰	۴/۷۳	۱/۲۷			
دانشیار	۲۹	۴/۲۸	۱/۵۷			
استاد	۱۱	۵/۰۹	۱/۱۳			

کارشناسی ارشد	۱۸۶	۵/۲۷	۰/۹۷			
دکترا	۶۹	۵/۰۹	۱/۰۴			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و کمترین تفاوت ناشی از مرتبه علمی استاد می‌باشد. چنانچه در جدول ۸ مشاهده می شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز به تفکیک دانشکده‌های مختلف مربوط به دانشکده حقوق و علوم سیاسی (۵/۴۶) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به پردیس مهندسی(۳/۱۳) می‌باشد. براساس مقدار F به دست آمده در درجه آزادی ۸ و ۳۴۸ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول ۸. مقایسه قالب اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در دانشکده‌های مختلف

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
ادبیات و علوم انسانی	۵۴	۵/۲۴	۱	۱۵/۸۶	۸ و ۳۴۸	۰/۰۰۰۱
اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی	۴۰	۵/۰۸	۰/۹۴			
حقوق و علوم سیاسی	۴۱	۵/۴۶	۰/۶۷			
دامپزشکی	۳۱	۵/۳۲	۰/۹۷			
علوم	۴۱	۵/۱۷	۰/۹۷			
علوم تربیتی و روان‌شناسی	۴۲	۵/۲۱	۰/۸۹			
کشاورزی	۴۷	۵/۱۷	۱/۰۷			
پردیس مهندسی	۳۰	۳/۱۳	۱/۲۵			
هنر و معماری	۳۱	۵/۱۶	۱/۰۹			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از دانشکده پردیس مهندسی و کم‌ترین تفاوت ناشی از دانشکده کشاورزی می‌باشد.

سؤال پنجم: رضایت جامعه تحقیق از سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز به چه میزان است؟

منظور از سطح اطلاعاتی دسترسی به اطلاعات کتابشناختی، فهرست مندرجات، چکیده، ارجاعات منبع و یا متن کامل منبع اطلاعاتی است. نتایج حاصل نشان می‌دهد که در بین کسانی که حداقل یک‌بار به کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مراجعه کرده‌اند، بیشترین میزان رضایت از سطح اطلاعاتی فراهم شده در

کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به بسیار کم (۲۱ درصد) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به بسیار زیاد (۰/۳ درصد) می‌باشد.

چنانچه در جدول ۹ مشاهده می‌شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی مربوط به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد (۵/۱) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی (۳) می‌باشد.

براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۵ و ۳۵۱ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول۹. مقایسه سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی

مقادیر / مرتبه علمی و مقطع تحصیلی	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
مربی	۲	۳	۱/۴۱	۵/۵۸	۵ و ۳۵۱	۰/۰۰۰۱
استادیار	۶۰	۴/۵۲	۱/۳۹			
دانشیار	۲۹	۴	۱/۷۹			
استاد	۱۱	۴/۸۲	۱/۵۳			
کارشناسی ارشد	۱۸۶	۵/۱	۱/۱۵			
دکترا	۶۹	۴/۸۱	۱/۲۵			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده شده ناشی از مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و کم‌ترین تفاوت ناشی از مرتبه علمی استاد می‌باشد. چنانچه در جدول ۱۰ مشاهده می شود، نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک‌طرفه نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت از سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز به تفکیک دانشکده‌های مختلف مربوط به دانشکده دامپزشکی (۵/۱۹) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به پردیس مهندسی(۲/۷۷) می‌باشد.

براساس مقدار F به‌دست آمده در درجه آزادی ۸ و ۳۴۸ تفاوت معناداری بین میانگین میزان رضایت از سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی وجود دارد.

جدول۱۰. مقایسه سطح اطلاعاتی فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در دانشکده‌های مختلف

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	F	درجه آزادی	سطح معناداری
ادبیات و علوم انسانی	۵۴	۵/۱۷	۱/۰۴	۱۳/۳۸	۸ و ۳۴۸	۰/۰۰۰۱
اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی	۴۰	۴/۹۵	۱/۰۱			
حقوق و علوم سیاسی	۴۱	۵/۱۲	۱/۱۶			
دامپزشکی	۳۱	۵/۱۹	۱/۱			
علوم	۴۱	۴/۸	۱/۲۸			
علوم تربیتی و روان‌شناسی	۴۲	۴/۷۹	۱/۳۱			
کشاورزی	۴۷	۵/۰۹	۱/۱۵			
پردیس مهندسی	۳۰	۲/۷۷	۱/۲۷			
هنر و معماری	۳۱	۵/۱۳	۱/۲۳			

نتیجه حاصل از آزمون تعقیبی بونفرونی نیز نشان می‌دهد بیشترین تفاوت مشاهده‌شده ناشی از دانشکده پردیس مهندسی و کم‌ترین تفاوت ناشی از دانشکده کشاورزی می‌باشد.

سؤال ششم: میزان رضایت کلی جامعه تحقیق از منابع و خدمات فراهم شده در کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در وضعیت موجود چگونه است؟

همان‌طور که در جدول ۱۱ مشاهده می‌شود، در بین اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی بیشترین میزان رضایت کلی از وضعیت موجود کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد (۴/۸۵) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به اعضای هیأت علمی با مرتبه مربی (۲/۷۵) می‌باشد. به این ترتیب می‌توان گفت برحسب میزان کشیدگی به‌دست آمده میزان رضایت جامعه تحقیق در حد متوسط ارزیابی می‌شود.

جدول۱۱. میزان رضایت از وضعیت فعلی کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب مرتبه علمی و مقطع تحصیلی

مقادیر / مرتبه علمی و مقطع تحصیلی	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کشیدگی
مربی	۲	۲/۷۵	۰/۳۵	-
استادیار	۶۰	۴/۰۶	۱/۶	-۱/۵۶
دانشیار	۲۹	۳/۹۸	۱/۴۶	-۱/۳

استاد	۱۱	۴/۶۳	۱/۳۸	-۱/۹
کارشناسی ارشد	۱۸۶	۴/۸۵	۱/۳۱	-۱/۲
دکترا	۶۹	۴/۲۱	۱/۶۱	-۱/۵۳

چنانچه در جدول ۱۲ مشاهده می‌شود، در بین دانشکده‌های مختلف بیشترین میزان رضایت از وضعیت موجود کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به دانشکده حقوق و علوم سیاسی(۴/۸۹) و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به پردیس مهندسی(۳/۳۵) می‌باشد که به ترتیب دارای کشیدگی (۱/۲۹-) و (۱/۴۳-) هستند. بدین ترتیب کاربران در دانشکده‌های مختلف از وضعیت موجود کتابخانه رضایت متوسط دارند.

جدول ۱۲. میزان رضایت فعلی کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز به تفکیک دانشکده‌های مختلف

مقادیر / دانشکده‌ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کشیدگی
ادبیات و علوم انسانی	۵۴	۴/۵۵	۱/۵۷	-۱/۵۵
اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی	۴۰	۴/۲۶	۱/۳۲	-۱/۴۴
پردیس مهندسی	۳۰	۳/۳۵	۱/۴۵	-۱/۴۳
حقوق و علوم سیاسی	۴۱	۴/۸۹	۱/۴۱	-۱/۲۹
دامپزشکی	۳۱	۴/۵۹	۱/۷۲	-۱/۷۱
علوم	۴۱	۴/۴۳	۱/۴۴	-۱/۸
علوم تربیتی و روان‌شناسی	۴۲	۴/۶۶	۱/۳۵	-۱/۵۲
کشاورزی	۴۷	۴/۸۶	۱/۳۲	-۰/۹
هنر و معماری	۳۱	۴/۶۲	۱/۳۹	-۱/۹۱

سؤال هفتم: دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز چیست؟

دلایل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در قالب شش مورد مشتمل بر: عدم اطلاع از وجود کتابخانه دیجیتال، عدم در اختیار داشتن کد کاربری و رمز عبور، عدم سهولت دسترسی، عدم آشنایی با نحوه استفاده از کتابخانه دیجیتال، عدم وجود منابع مناسب و روزآمد، پایین بودن سرعت بارگذاری فایل‌های موردنیاز دسته‌بندی شد. نتایج نشان می‌دهد: بیشترین فراوانی دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به عدم در اختیار داشتن کد کاربری و رمز عبور (۲۷/۴۵ درصد) و کم‌ترین فراوانی مربوط به عدم سهولت دسترسی (۱/۴ درصد) می‌باشد. از دیدگاه اعضای هیأت علمی «عدم وجود منابع مناسب و روزآمد» بیشترین دلیل عدم استفاده یا

استفاده کم از کتابخانه دیجیتال و کم‌ترین دلیل مربوط به «عدم سهولت دسترسی»(۲/۹۴ درصد) می‌باشد. از نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی نیز بیشترین دلیل عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال «عدم در اختیار داشتن کد کاربری و رمز عبور» (۳۰/۵۸ درصد) و «کم‌ترین دلیل عدم سهولت دسترسی»(۰/۷۸ درصد) عنوان شده است.

براساس مقدار مجذور خی محاسبه شده در درجه آزادی ۲۵ تفاوت معناداری بین دلیل عمده عدم یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز برحسب دانشکده‌های مختلف وجود دارد. در دانشکده‌های پردیس مهندسی، حقوق و علوم سیاسی، کشاورزی و هنر و معماری دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز عدم در اختیار داشتن کد کاربری و رمز عبور است. علاوه بر این در دانشکده‌های ادبیات و علوم انسانی، دامپزشکی، علوم تربیتی و روان‌شناسی دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز عدم اطلاع از وجود کتابخانه دیجیتال می‌باشد و در دانشکده‌های اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی و علوم دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز عدم وجود منابع مناسب و روزآمد می‌باشد.

نتیجه

یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد بیشترین میزان رضایت مربوط به «سهولت دسترسی به کتابخانه دیجیتال» و کم‌ترین میزان رضایت مربوط به «سطح اطلاعاتی فراهم شده»، می‌باشد. در صفحه اصلی وب‌سایت دانشگاه شیراز آیکونی تحت عنوان کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز وجود دارد. در حالی که با وجود سهولت دسترسی، مسیر جستجوی کاربر با سدی تحت عنوان ارائه کد کاربری و رمز عبور روبرو می شود. تا این مرحله، کاربران می‌توانند تنها به اطلاعات کتابشناختی منابع دسترسی داشته باشند. الزام داشتن کد کاربری و رمز عبور مشکل عمده نیست، چون اغلب کتابخانه‌های دیجیتال چنین ویژگی دارند و مشکل عمده عدم در اختیار گذاشتن این کد نزد همه کاربران است. در نتیجه از این طریق سطح اطلاعاتی مطلوب کاربران (متن کامل و حداقل چکیده) برآورده نمی‌شود. به این ترتیب کم‌ترین میزان رضایت مربوط به سطح اطلاعاتی در دسترس می‌باشد.

از دیدگاه کاربران دلیل عمده عدم استفاده یا استفاده کم از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز مربوط به «عدم در اختیار داشتن کد کاربری و رمز عبور» است. با توجه به این‌که نرم‌افزار کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز در زمره نرم‌افزارهای خریداری شده قرار دارد و پیش از ایجاد این کتابخانه مطالعه نیازسنجی در زمینه نیازهای اطلاعاتی کاربران آن صورت نگرفته است، می‌توان با تلفیق نیازهای اطلاعاتی کاربران از

منابع و خدمات این کتابخانه و امکانات فراهم شده از طریق این نرم‌افزار خریداری شده در راستای بهبود وضعیت موجود و دستیابی به سطح مطلوبی از عملکرد کتابخانه دیجیتال دست یافت.

پیشنهاد می‌شود برای ترغیب هر چه بیشتر کاربران جهت استفاده از کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز و کاستن نقاط ضعف و برآوردن نیازهای اطلاعاتی بالقوه کاربران اقداماتی از جمله: صدور کد کاربری و رمز عبور برای کلیه کاربران بالقوه، برگزاری کارگاه آموزشی در زمینه آشنایی با امکانات و خدمات کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز، تقویت منابع و خدمات ارائه شده در نرم‌افزار کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز، بهره‌مندی از تجارب کشورهای موفق در زمینه احداث و اجرای کتابخانه دیجیتال کارآمد، و طراحی فرم تعاملی«پیشنهاد منابع مورد نیاز» در پورتال کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز انجام شود.

کتابنامه

آرمز، ویلیام (۱۳۸۰). *کتابخانه‌های دیجیتال*. ترجمه زهیر حیاتی و هاجرستوده. تهران: نشر کتابدار.

اردبیلی، افشین (۱۳۸۸). *میزان آگاهی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز با منابع و خدمات اطلاعاتی و نقش آنها در تأمین نیازهای اطلاعاتی آنان*. پایان نامه کارشناسی ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه شیراز.

خواجه نصیرطوسی، فریده (۱۳۸۰). *ضرورت ایجاد کتابخانه‌های دیجیتال از دیدگاه مدیران کتابخانه‌های دولتی ایران*. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی.

کینان، استلا (۱۹۹۶). *فرهنگ فشرده کتابداری و اطلاع‌رسانی*. ترجمه و تدوین از فاطمه اسدی کرگانی؛ مقابله و ویرایش از عبدالحسین آذرنگ. تهران: نشر کتابدار، ۱۳۷۸.

محسنی، حمید (۱۳۸۲). *مجموعه‌سازی و خدمات تحویل مدرک*. ویرایش دوم، تهران: کتابدار.

نوروزی، یعقوب (۱۳۸۹). بررسی میزان رعایت معیارهای ارزیابی رابط کاربر در صفحات وب فارسی کتابخانه‌های دیجیتالی خودساخته و خریداری شده در ایران، *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۱۶(۳)، ۱۶۹-۱۸۹.

Arif, M., Kanwal, S. (2009)." Acceptance of digital library among female students and effects of limited access of digital library on their performance in research work: A case of International Islamic University". *The International Information & Library Review*. 41(3) : 122-128.

Borgman, C.L. (1999). "What are digital libraries? ". Competing Visions. *Information Processing and Management*. 35(3): 227-243.

Clark, J.A. (2004). "A usability study of the Belgian-American research collection: measuring the functionality of a digital library". OCLC Systems & Services;

International Digital Library Perspectives.20 (3): 115-127.

Crawford, J. C., Daye, A. (2000). A survey of the use of electronic services at Glasgow Caledonian University Library. *The Electronic Library*, 18 (4): 255-265.

Dvornik, D.L.M. (2004). *Digital library creators and users: evaluating intended users versus actual users*. Master thesis, San Jose State University.

Hawkins, B.L.; Battin, P. (1998). *The mirage of continuity: reconfiguring academic information resources for the 221st century*. Washington, DC: Council on Library and information Resources and the Association of American Universities.

Mahe, A., Andrys, C., Charton, G. (2000). How French research scientists are making use of electronic journals: A case study conducted at Pierre ET Marie Curie University and Denis Diderot University. *Journal of Information Science*. 26(5):128-131.

Waters, D.J. (1998). "What Are Digital Libraries?" Retrieved April, 21, 2014, from http://www.clir.org/pubs/issues/issues04.html#dlf